

Az ég kék, sehol egy felhő vagy színátmenet, csak a kékség. Mióta hajótörést szenvedtem, nagyon sokszor eszembe jut, hogy ezt a kékséget már az utazásom legelső napján, a hajó mellett ugráló, kétfejű delfineket nézve, észrevettem. Szinte egybeolvad a horizonttal, olyan, mintha lebegnék a nagy kékségben.

Semmi sem mozdul.

Én sem.

Fekszem a csónakban, amibe már nem tudom, mióta szivárog a víz, furcsállom is, hogy még mindig a felszínen vagyok. Nagyjából készen állok a halálra, és ha szembe kell nézнем Istennel, hát legyen, állok elébe, jöjjön, aminek jönnie kell.

De addig is a mozdulatlan kék eget nézem.

egész rakomány égő Tóra

Már nem tudom eldönteni, mikor vagyok ébren, és mikor alszom. Néha elég becsuknom a szemem, és ismét érzem a füstszagot: az egész rakomány égő Tóraét. Ismét előttem van, ahogy a vízbe ugrom a tűzhalál elől. Ismét kiszúrom a csónakot, *ezt a csónakot*, és valamiért azt hiszem, mások is vannak ott, és odaúszom, és felkapaszkodom rá, és ekkor látom meg, hogy lyukas. A sodrás elvisz a többiektől.

Mikor kinyitom a szemem, a kék eget látom, nem tudom, aludtam-e, vagy egyáltalán mennyi idő telt el. Minden összefolyik.

Bogár száll az arcomra. Az éhségtől gyenge vagyok és lassú, de elzavarom. Aztán eltelik egy másodperc, vagy talán egy perc, mikor eszembe jut, hogy elkaphattam volna, megehettem volna... És persze az is eszembe jut, hogy nem lett volna valami tápláló.

Képzeletben ismét visszasodródok a hajóhoz. Biztos vagyok benne, hogy a Tórák azért gyulladtak fel, mert bár a hajón tilos a dohányzás, valamelyik agyatlan nem bírta ki, és pár lapból sodort magának egy szálát. Csak persze arra nem gondolt, hogy az általunk készített könyvek lapjai igen összetartóak, és ha egyet meggyújtanak, szolidaritásból a többi is lángra kap... Emberi hiba, ami tönkretette tizenöt másik életét. Jellemző. Ha tudnám, ki volt az, kinyomnám a szemét, a nyelvét kitepném, és egyéb dolgokat is csinálnék vele; persze csak képzeletben.

Várjunk csak egy pillanatra, várjunk csak!

Ha a bogár valóban rászállt az arcomra, és nem csak képzeltem, akkor szárazföldnek kell lennie a közelben. Már amennyiben nem egy kontinensek között átrepülő példányról van szó...

Felülök, és semmi sincs velem szemben, csak az éggel egybeolvadó tenger, mögöttem pedig... Mögöttem paradicsomi szépségű sziget van, csónakom pedig rég megfeneklett a partján.

Ha nem lenne ennyire száraz a szám, most nevetnék.

A csónakból belebukfencezem a térdig érő vízbe, mert nem tudok felegyenesedni, és a sziget felé mászom. Az iszap, mint a futóhomok, próbál lehúzni, küzdök ellene, és amikor kiérek a partra... Nevetni próbálok, és megcsókolom a mocsaras földet.

Aztán pár másodperccel később eszembe jut, hogy ez egy sziget, még hozzá *lakatlan* sziget. A különbség talán csak annyi, hogy nem a csónakban, hanem szárazföldön fogok meghalni.

A sziget igazából csak egy pattanás: nagyobb sziklaféleség emelkedik a közepén, körülötte kisebb erdő, amit benőtt egy parazitánövény. A fák között pedig, nem messze tőlem... Lehetséges lenne, hogy valamiféle kertet látok?

Odamászom, és igen, ez valóban egy kert! Néhány csenevész bokor haldoklik benne, rajtuk pár almával, amiket

puha tüskék borítanak. Leszedek egyet, és próbálom kitépni a tüskéit, de túlságosan kapaszkodnak, én pedig annyira éhes vagyok, hogy megeszem így.

Az alma olyan rossz, hogy még ilyen farkaséhesen is borzalmasnak találom.

emberi lábnyom

Ami viszont fontosabb, és ezért ó, hála az Istennek, hogy vannak itt mások is, legalábbis egyvalaki biztosan: a kert mögött ott a sziget központi gerincét adó sziklaféleség, benne barlang, előtte pedig a nap által kiszáritott sárban pár emberi lábnyomot látok. Férfilábnyomokat.

Fel akarok állni, de túl gyenge vagyok, négykézláb mászom oda. A barlang nem túl nagy, a sarokba összehordott levelekből készült alomból arra következtetek, egy állat fekhelye lehet. De mellette van pár utazóláda, amikről valaki régen leverte a lakatot, a falon pedig... Mik ezek? Festményeknek tűnnek, bár elég primitívek.

Nem foglalkozom velük, meg akarom találni az emberemet. Kimegyek a barlangból, kiabálni próbálok, de nem jön ki hang a száraz torkomon.

Végül inkább visszamászom a kertbe. Eszem még párat a világ legrosszabb almáiból, és ez megterhel annyira, hogy azon nyomban el is alszom.

#

Arra ébredek, hogy a szél veszett erővel fúj, sarat és tengervizet szór mindenfelé. A hasam csikar, nem tudok két lábra állni. Négykézláb megyek vissza a barlangba – továbbra is üres.

Hm...

A falra támaszkodva felegyenesedek, és mert valamikor úgyis körbe kell járnom a szigetet, elindulok. A sziklaféleség túloldalán primitív lepárlót találok, ami a sós vízből csinál édesvizet. Úgy vetem rá magam, mintha nem is tudom... Mint szomjazó az édesvízre; ami igaz is.

A sziget nagyobb részén szögletes törzsű, fekete kérgű fák próbálnak életben maradni a sáros talajban. A szél megdönti a fákat, így szinte mértani formába rendeződnek. És ahogy most rájuk nézek... Otthon elég sok kódexet lemásoltam, hogy be tudjam azonosítani, miféle fák ezek: *keresztfák*. Ezekből készül a keresztthalált halt emberek keresztje, mert nincs náluk strapabíróbb faanyag. És ez jó, igen jó... Mert valahol az agyam hátuljában megjelenik egy kép, amin hajót, vagy inkább tutajt, vagy legalábbis olyasmit építtek, ami nem süllyed el a vízben.

Valami megharapja a lábamat, de annyit sem érzek, mintha egy kölyök róka mélyesztette volna belém a fogait. Lenézek a bokámra, de nem állatot látok, hanem egy virágot... Méghozzá a fákat belepő parazitanövény egyik virágát. Nagyra nőtt katicabogár jut róla eszembe, pici szájával harapna belőlem, a csáp pedig, aminek a végéről kinő, kígyóként tekereg.

hegyes kis fogak

Lerugdalom magamról, mennék tovább, mikor észreveszem, hogy az egész növény próbálja felém fújatni magát a széllel. Ami meglepően értelmes viselkedés egy növény részéről... A mindenféle színű virágai egyre közelednek, látom a szirmaikban a hegyes kis fogakat, meg a női nemi szerve hasonló rózsaszín nyelőnyílást. Ha pár tucat ilyen körém tekeredne, megölnének, szóval gyorsan hátraarc.

A sziget nem nagy, hamar körbejárom. A parazitanövény próbál utolérni, de figyelek a szélirányra, nem kaphat el. A barlanglakómat nem találom meg, talán azt tette, amire én is készülök: hajót épített magának (vagy tutajt, vagy *valamit*), és elhagyta ezt a helyet.

Visszamegyek a barlangba, az alomhoz, aminek meglepően emberi test formája van. Aludni próbálok, de nem sikerül. Először azt hiszem, a szél süvítése zavar, de nem... Talán az új hely az oka, nem tudom...

A helyzetemnek azonban így is örülök. Pár nap vagy pár hét emberek nélkül... Azt hiszem, *annyira* azért nem akarok megmenekülni.

Eltelik pár perc vagy pár óra, mire elül a szél, én pedig feladom alvás-kísérletemet, inkább megvizsgálom az elődöm itt hagyott utazóládáit. Az egyikben találok pár bűzlő rongydarabot, valaha ruhák lehettek. Van még egy ócska és kicsorbult borotva, pár fogdarab, bennük szabad szemmel alig látható, ijedten szaladgáló élősködővel.

A másik ládából ecsetek kerülnek elő meg festékek, amik... El sem hiszem, még nem száradtak be. Az elődőmmel, a barlanglakóval, talán csak napokkal kerültük el egymást! Vagy órákkal.

És bár örülök, hogy nincs itt rajtam kívül senki, a csalódottságtól üvöltetni tudnék, de a torkom túl száraz. El akarom pusztítani az ecseteket, a festéket, az egész ládát, úgyhogy visszateszek mindent a helyére, lezárom, és úgy teszek, mintha itt sem lenne. Mintha. Itt. Sem. Lenne.

Szét akarok törni valamit, szét akarok törni *mindent*, de inkább elfordulok, és szembe találok magam a barlangrajzokkal.

Primitív emberalakokat látok, kockatesttel, vastag vonal végtagokkal. Elsőre azt hiszem, verekednek, jobban megnézve inkább szeretkezni próbálnak, vagy annak paródiáját adják elő. Jellemző... Jó is, hogy nem találkoztam ezzel a marhával.

Amint kilépek a barlangból, a parazitanövény virágcsápjai beleharapnak a combomba, ijedtemben elesek. Letépem magamról, a szirmai csúszósak, ragacsosak, undorító hozzájuk érni. A csápok lassan vonaglanak, a sarkammal taposom, de a föld az esőtől felpuhult, nem tudok bennük kárt tenni.

Visszamaszom a barlangba, előkeresem a borotvát. A növény még nem húzta ki csápvirágjait a sárból, szívesen szétvágnám, de a borotva tompa, csak bunkóként használható. A virágait szétverem, és hajótörésem óta először érzek örömet.

A kertbe is elért a növény pár csápjá, éppen az almáimat dézsmálja, csak a tüskék akadályozzák. A virágcsápokat is szétverem, majd eszem pár almát, de nagyon rosszak... Inkább éhes maradok.

Húsrá van szükségem. Kimegyek a partra rákot fogni, találok is pár háromlábút a sekély vízben, mind foszforeszkál, az ízük meg vetekszik az almáéval. Különben is körömnagyságúak, el se akarom képzelni, mennyit kellene megennem, hogy érezzem, lenyeltem *valamit*?

Marad az almadiéta...

Eltelik pár nap vagy hét, próbálom gondozni a kertet, de ebben a néma, sáros vagy néha csontszáraz földben semmi sem él meg.

SEGÍTSÉG-féle üzenet

Remélem, nem tart sokáig. Kivágnék pár vékony keresztfát, hogy a parton kirakjak belőlük valami SEGÍTSÉG-féle üzenetet... Belátom, hogy a borotvával nem sikerülhet. Kifordítani sem tudom a földből. Feladom, és visszavonulok a barlangba.

Alig látom elődöm erotikus fantáziálását, de nem tudok ezek alatt aludni, előveszem a festékeit. Hála Tóra-másolással töltött éveimnek, a keresztfák leveleiből meg a szétvert szirmokból más színeket is keverek. Kimosom az ecseteket, festéktartónak nagyobb kéregdarabot keresek, majd odaállok a rajzok elé és...

És nem tudom, mit fessek.

Egész életemben csak betűket festettem, és addig sem jutottam, hogy rám bízzák az iniciálét... Azok mindig ott voltak a lapjaimon, megvetően meredtek rám. A szöveget is csak másoltam, semmit sem kellett kitalálnom.

Feladom.

Olyan vagyok, mint a gyerekkoromban tartott kis állatok. Körbe-körbe rohangálok, alomban heverek.

Odakint feltámad a szél és esik. A parazitanövény bedugja egyik félig szétvert virágcsápját a barlangba, mintha ellenőrizné, kijövök-e. Mikor *valahogy megérzi*, hogy nem megyek sehová, szép lassan kimászik. Ekkor veszem észre, hogy a csáp egy szétvert csápból nőtt ki, sőt osztódott. Ez nem is parazitanövény... Ez hidranövény.

Szeretnék mondani valamit, valakinek, aki megért és válaszol. De egy barlangban vagyok két ládával... És minden...

Minden...

Bár otthon lennék. Az almon fekve álmodni sem tudok az otthonomról... Magamra akarom húzni a takarómat, de az nincs.

Villámlik, vagy képzeltem, hogy villámlik – ez valódi megvilágosodás: tudok magamnak társaságot csinálni.

Fel-le járkálok a barlangban, várom, hogy elálljon az eső, pár perc vagy óra múlva el is áll.

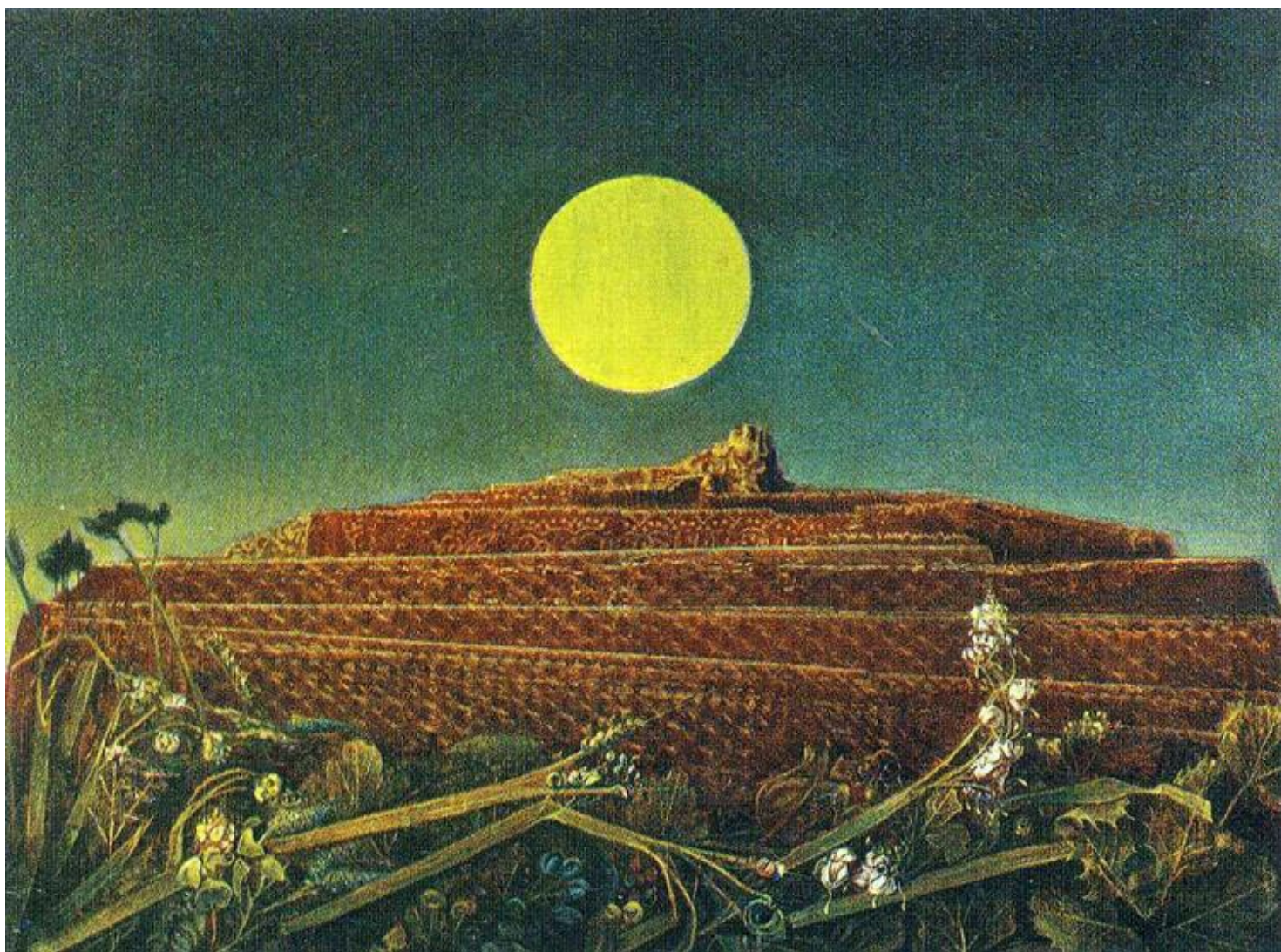
Kirohanok a partra, ahol a legfolyósabb a sár, és nekiállok. Az elmúlt pár évben elég Tórárt másoltam, tudom, hogy kell gólemet építeni. Társalkodó gólemet építetek. Összetapasztom a testét, belegyúrok két tömzsi lábat meg két tömzsi kezet. A fejét kereken hagyom, olyan, mint a hóember. A szemét a lepárlóban összegyűlő sóból csinálom, a száját pedig HATALMASRA formázom.

Beírom a hátába Isten nevét, majd kiteszem a partra, szárítsa ki a nap, és keltse életre.

Pár óra vagy nap után belátom, kisebbet kellett volna építenem, ez nagyon lassan szárad. A dolgok szép lassan mégis működni kezdenek, gólemem meg-megrándítja ujjait, vállát, követ a szemével.

Aztán ismét kitör a vihar, és szétmossa az egészet. Mármint *őt*.

Haragomban nekirontok a hidranövénynek, az utóbbi időben úgyis kíváncsibb lett, már több virágcsápját bedugta a barlangomba, és nem húzta ki. Annyi csápot tépek le, amennyit bírok, percekig vagy órákig csinálom, amíg tetőtől talpig be nem lep a sebeiből szivárgó kékes nedv. Napos idő van, mikor le akarom mosni magamról, látom, hogy a nedve ugyanolyan kék, mint az ég meg a tenger.

Építetek még egy gólemet, a korábbi pontos mását, fogókat is teszek rá, mert ki-be kell hordoznom, amíg meg nem szárad annyira, hogy életre keljen. Remélem, életre kel, egyelőre csak követ a sószemével.

#

Aztán észreveszem, hogy a gólemem él, csak nem csinál semmit. Örömben megölelném, de félek, hogy összeroppantom, így csak leguggolok elé. A szemünk egy magasságban van, és... Hirtelen nem tudom, mit mondjak neki.

A következő napokban vagy hetekben megállás nélkül beszélek hozzá. Mesélek a kódexmásolásról, hogy néhány festék szeszélyes, lefolyik az oldalról, hogy a széljárás manapság önkényesen állítható, és gyerekkoromban volt egy kiskertünk. Elmondok neki mindent, ami eszembe jut, vagy remélem, hogy elmondom, mert lehet, csak gondolkodik rá. Az utóbbi időben fáradt vagyok, elég becsuknom a szemem, már jönnek is a képek. De hosszan, percekig vagy órákig így sem tudok aludni... Legalábbis nem hiszem.

Ő közben mozdulatlanul áll, néz rám.

Kiviszem magammal, meg akarom tanítani, hogy tartsa távol a hidranövényt, de a gólem csak néz. Szorítom a fogóját, a testével sújtok a növényre, remélem, ha a gólem nem is tanul semmit, a növény tart tőle. De nem, egyszerűen körbenövi, és alattomosan kúszik felém. A gólem meg sem mozdul, csak néz.

nincsenek érzelmei

Még próbálom tanítani a gólemet, aztán feladom. Pár pillanatig vagy percig vagy óráig magamba zuhanva ülök a kiszáradt földön. Semmi sem sikerül. Felugrom és belerúgok a gólembe. Rögtön bánom is. Felsegítem, hála az égnek, semmi baja, mert már kőkeménnyé száradt. Bocsánatot kérek, mélyen belenézek sőszemébe, és... azt látom, amit gondoltam, hogy látni fogok: nincsenek érzelmei.

Este ideér a szél, mert körbe-körbe jár a szigetek között. A gólemet kint hagyom az esőben, úgysem számít... *Nem számít semmi sem...* Mikor lépéseket hallok. A gólem cammog a barlangba, megáll, ahová a víz már épp nem ver be.

Ez elég erőt ad, hogy az elkövetkező napokban vagy hetekben még egy gólemet készítek. Talán mint a kutyáknál, két azonos fajta életre kelti egymást. Megpróbálok női gólemet csinálni, de hát a jelenlegi is nemtelen, így végül ugyanolyanra építem. Mikor elkészül, egymás tükörképeinek tűnnek.

A régebbi gólemem ránéz az újra, és igen, most megtörténik, látom magam előtt, amint... De nem, elfordul a másiktól, némán állnak egymás mellett. Órákat várok, vagy perceket, vagy napokat, hogy történjen valami... Semmi sem történik.

Istenem, nem hiszem el...

Közlöm velük, hogy a teremtőjük vagyok, engedelmeskedniük kell nekem. Éhezem, hozzanak ennem. Szomjazom, hozzanak innom. Szórakozásra vágyom. *Meg arra, hogy halljam valakinek a hangját!*

Semmi...

Mindkettőjük kezébe nyomok egy-egy ecsetet, és várom, fessenek valamit, ez majd előhossa belőlük az életet.

Csak állnak, mint két tök, és néznek előre.

Feladom.

Ezúttal tényleg, és mindent.

Mit is vártam? Mit várhat az ember a másiktól? Hogy a tiltás és a nyilvánvaló veszély ellenére majd nem gyűjt rá? Hogy mikor a legnagyobb szüksége lenne társakra, nem hagyják ott? Behunyom a szemem, ismét látom magam a

zsinagógában, ahol a Tóra-másolás előtt közölték, ha esetleg nem lennék körülmetélve, essek át rajta. Az orvos pedig ahelyett, hogy kiadta volna az igazolást, elvégezte a műtétet. Elsőre ráadásul túl kicsit vágott le, mert gyerekméretre szokott.

Odakint esik. A hidranövény éppen készül besunnyogni magát a barlangba, amint meglátom, olyan harag önt el, amelyet még sosem éreztem. Felugrom, rohanok felé, hiába próbál menekülni, túl lassú, széttaposom a virágcsápjait.

Zihálva fekszem vissza az almomra, éget a vágy, hogy csináljak valamit, *bármit*, de csak feküdni tudok, és bambulni ki a fejemből.

A gólemek továbbra is csak állnak, figyelnek. Megparancsolom nekik, menjenek innen a halálba, de a száraz torkomból csak poros krákogás jön ki. Felkapom őket, kidobom mindkettőt, mint a szemetet. Sós víz hullik az égből, és nagyon remélem, a gólemek elsüllyedtek a sárban, visszaválóznak azzá, amik.

A szélhez akarok beszélni.

A vízcseppekhez, a barlanghoz, az almákhoz...

a hidranövény

Bárcsak ne lennék egyedül, bárcsak lenne még egy fejem, ami... Villámlik, én pedig rádöbbenek, hogy a sziget kis evolúciós létrájának csúcsán nem én ülök, hanem a hidranövény. Biztos vagyok benne, hogy kezdetben egyetlen szál húsevő virág volt, s ahogy egyre több és több bogarat falt be, elég erős lett, hogy növessen magának még egy fejet. Egy társat. Aztán még egyet, meg még egyet, és így tovább.

Bárcsak eltűnhetnék innen... Bárcsak ne süllyedt volna el a hajó... Bárcsak... *Bárcsak...*

Hogy bírta itt ki az elődöm? Ilyen helyen az marad életben, akit kielégít pár marék bogár. Rádöbbenek: az elődömet nem mentette meg senki. Feladta, és hagyta, hogy befalja a hidranövény.

Behunyam a szemem, látom, ahogy a hidranövény befalja az egyetlen emberi lényt, akivel beszélhettem volna. Látom magam, amint pusztá kézzel rontok a növényre, és letépem a virágcsápjait, mielőtt új fejeket növesztene. Eljutok a gyökeréig. Éhes vagyok és szomjas, elképzelem, ahogy vadkutyaként tépem szét, megiszom a nedveit, lenyelem a testét, igen, fantasztikus erre gondolnom.

Kinyitom a szemem, csíp a sós víz, könnyezem. Üvöltve indulok a keresztfák felé, amerre a növény törzsét sejtem.

illúzió

A szél soha nem fújt még ilyen erősen, alig tudok két lábon maradni, a villámok sűrűn és közel csapkodnak. A hidranövény menekül, éppen a barlang hátsó fala mellett húzza a csápjait. A villámok árnyékokat vetítenek a sziklafalra: mintha az egyik gölem próbálná kihúzni a másikat a sárból, de ez illúzió. Azok ketten nem foglalkoznak semmivel, fekszenek a sárban, amiből készültek.

Utolérem a hidranövény virágcsápjait, rájuk vetem magam. Próbál menekülni, próbál harapni, de nem sikerül neki, én pedig...

Én pedig nem fogom vissza magam.

Négykézlábra ereszkedem, és rávetem magam.

kép | Max Ernst művei